

**Programma van eisen voor de Europese aanbesteding van
Accountancydiensten.**

Kenmerk: CTM 169773

Versie CONCEPT
Datum 12-12-2017

1.1. Omvang van de opdracht

De accountantsdiensten omvatten de volgende werkzaamheden:

1. De certificerende functie: de jaarlijkse interim-controle (gericht op het financieel beheer en de procesbeheersing) en de controle van de jaarrekening;
2. Het uitvoeren van de natuurlijke adviesfunctie voor zowel bestuur als management;
3. Het verstrekken van specifieke verklaringen;
4. Het verstrekken van adviezen.

De huidige accountant zal in de loop van 2018 de controle op het boekjaar 2017, afronden met een verklaring bij de jaarrekening en een rapport van bevindingen.

De nieuw te sluiten overeenkomst zal gelden voor vier boekjaren. Dit betekent dat de werkzaamheden van de (nieuwe) accountant zullen eindigen in de loop van het jaar 2022 met de afronding van de controle op het boekjaar 2021. Vervolgens heeft het waterschap Hunze en Aa's een eenzijdige optie tot verlenging met twee maal twee (2) jaar. Indien het waterschap Hunze en Aa's gebruik wenst te maken van deze optie jaren, dan zal dat door het waterschap uiterlijk drie maanden voor de start van het betreffende boekjaar schriftelijk kenbaar worden gemaakt.

De Waterschapswet bepaalt dat het (bestuur van het) waterschap moet zorgen voor een zodanige administratieve organisatie dat voldoende waarborgen worden geschapen voor een rechtmatige en doelmatige besteding van middelen (artikel 108). Tevens is bepaald dat het waterschap de eigen rechtmatigheid en doelmatigheid moet toetsen (artikel 109).

De controle van de rechtmatigheid en de getrouwheid van de jaarrekening wordt, in opdracht van het Algemeen Bestuur van het waterschap, door de accountant uitgevoerd. In hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit zijn de algemene randvoorwaarden voor de accountantscontrole opgenomen.

Het waterschap Hunze en Aa's verwacht van de accountant dat de controlewerkzaamheden overeenkomstig alle relevante wet- en regelgeving worden uitgevoerd. Daarnaast verwacht het waterschap een goede kwalitatieve uitvoering van de natuurlijke adviesfunctie. Er wordt een zodanige betrokkenheid van de accountant bij het waterschap (of meer in het algemeen de waterschappen) verwacht dat de advisering en ondersteuning van het bestuur en de organisatie een toegevoegde waarde voor het waterschap heeft.

Ten aanzien van het kwaliteitsaspect beschikt de accountant over een kwaliteitsborgingssysteem waardoor de kwaliteit van de dienstverlening zo goed mogelijk wordt gewaarborgd. De accountant wordt gevraagd zijn visie hierop te beschrijven.

Het waterschap onderscheidt de volgende werkzaamheden:

1. De algemeen certificerende functie;
2. De (natuurlijke) adviesfunctie;
3. Het verstrekken van specifieke deelverklaringen;
4. Het verstrekken van adviezen.

Als bijlage zijn ter informatie en nadere toelichting de volgende stukken opgenomen:

- Verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van Waterschap Hunze en Aa's 2008
- Reglement van orde voor de auditcommissie uit het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's 2010
- Controleprotocol accountantscontrole jaarrekening 2018 e.v. Waterschap Hunze en Aa's

1.2.1 De algemeen certificerende functie

Eén van de functies van de accountant is het als onafhankelijk deskundige uitvoeren van de accountantscontrole en het geven van een oordeel op grond van dit onderzoek als bedoeld in artikel 109 Waterschapswet. Ingevolge artikel 109, lid 1 Waterschapswet en hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit heeft het waterschap de “Verordening voor de controle op het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van het waterschap”, de zogenaamde Controleverordening vastgesteld. Door het waterschap Hunze en Aas is daarnaast een Controleprotocol accountantscontrole vastgesteld waarin nadere aanwijzingen worden gegeven aan de accountant voor de reikwijdte van de accountantscontrole en de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Het controleprotocol accountantscontrole jaarrekening 2018 e.v. is in de AB vergadering van 14 februari 2018 vastgesteld.

Controle jaarrekening

Zoals in art 109, lid 2 van de Waterschapswet is voorgeschreven, wordt de controle van de in artikel 103 Waterschapswet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door het Algemeen Bestuur benoemde accountant. De accountantscontrole bij de jaarrekening is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten alsmede grootte en samenstelling van het vermogen;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties;
- het in overeenstemming zijn van de door het Dagelijks Bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 98a van de Waterschapswet;
- het verenigbaar zijn van het jaarverslag met de jaarrekening;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken.

Waterschap Hunze en Aa's is een samenwerkingsverband aangegaan ten aanzien van alle werkzaamheden met betrekking tot de belastingheffing en invordering van het waterschap. Samen met de gemeente Groningen en de waterschappen Noorderzijlvest en Wetterskip Fryslân is het Noordelijk Belasting Kantoor (NBK) opgericht. De accountantscontrole wordt door het NBK zelfstandig geregeld.

Bij de controle zullen de nadere regels zoals opgenomen in hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, de richtlijnen/adviezen uit de Kadernota rechtmatigheid van de commissie Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) en de Handleiding Regelgeving Accountancy (HRA) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole (financiële rechtmatigheid) wordt begrepen de definitie zoals opgenomen in het ‘Controleprotocol accountantscontrole jaarrekening 2018 e.v. van het waterschap Hunze en Aa’s’, nl: ‘dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder externe wet- en regelgeving en verordeningen van het Algemeen Bestuur van het waterschap”’.

De controle van de jaarrekening dient een controleverklaring en een verslag van bevindingen op te leveren.

Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:

- a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken
- b. de opzet en uitvoering van het financieel beheer en
- c. (eventuele) onrechtmatigheden in de jaarrekening.

De accountant zendt de controleverklaring en het verslag van bevindingen aan het Algemeen Bestuur en een afschrift daarvan aan het Dagelijks Bestuur. Op verzoek van het Algemeen Bestuur licht de accountant de bevindingen mondeling toe in de auditcommissie.

Ook dient de accountant over de door hem uitgevoerde controle verslag uit te brengen aan de directie over bevindingen die niet van bestuurlijk belang zijn.

De goedkeuringstoleranties worden periodiek (voor een aantal jaren) door het Algemeen Bestuur van het waterschap vastgesteld. Voor de duur van deze overeenkomst kan worden uitgegaan van het wettelijk minimum (artikel 5.2 Waterschapsbesluit). De maatstaf voor de rapporteringstolerantie is gelijk aan 10% van de goedkeuringstolerantie. Ter illustratie, dit is voor 2018 op basis van de begroting € 88.500,-.

Het waterschap stelt een planning op voor de totstandkoming en bestuurlijke behandeling van de jaarrekening. Met inachtneming van de door het waterschap te bepalen einddatum zal in overleg met de accountant uiterlijk 1 december (van het voorafgaande jaar) de planning voor de controle en de termijn voor het uitbrengen van de controleverklaring en het rapport van bevindingen worden vastgesteld.

Voor de controle stelt de accountant elk jaar een controleplan op en voert hierover vooraf en zo nodig tussentijds overleg. Verder vindt afstemming plaats van de controlewerkzaamheden en worden afspraken gemaakt over de door het waterschap aan de accountant beschikbaar te stellen informatie. Het waterschap Hunze en Aa's voert zelf verbijzonderde interne controles en audits uit op basis van risicobeoordeling van de processen. Deze controles/audits worden door of namens de controller van het waterschap uitgevoerd. Uitgangspunt voor de dienstverlening van de accountant is dat (mede) gesteund kan worden op de uitkomsten van deze interne controles en audits.

Interim-controle

In het kader van de certificerende functie wordt jaarlijks in het najaar (uiterlijk 15 november) een interim-controle gehouden, onder andere gericht op de werking van de bedrijfsprocessen en de interne controle. De betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking maken onderdeel uit van de bedrijfsprocessen. De interim-controle is onder andere een vooruitblik op de controle van de jaarrekening. Naar aanleiding van de interim-controle wordt vóór 15 december van elk jaar een managementletter uitgebracht en aangeboden aan de directie.

Door de Auditcommissie van het Algemeen Bestuur kunnen bestuurlijke onderwerpen c.q. aandachtspunten naar voren worden gebracht bij de uitvoering van de door de inschrijver uit te voeren interim-controle.

De uitvoering van bovengenoemde werkzaamheden vindt plaats tegen een jaarlijks vaste vergoeding. Over eventueel meerwerk wordt vóór aanvang van de werkzaamheden een vaste prijs afgesproken.

1.2.2 De natuurlijke adviesfunctie

Deze functie omvat de activiteiten, die zijn gericht op de advisering aan en ondersteuning van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur en de directie. Deze adviesfunctie is veelal een logisch

gevolg van de controlebevindingen c.q. de ervaringen van de accountant met andere decentrale overheden en het vakgebied van de accountant. Het gaat hierbij onder andere om het gevraagd en ongevraagd adviseren over onderwerpen, die vanuit het oogpunt van het bestuur c.q. directie aandacht behoeven.

Het Algemeen Bestuur van het waterschap verwacht van de accountant een kritische, actief meedenkende, adviserende en ondersteunende rol. De accountant wordt gezien als een 'sparringpartner' die ideeën kan en wil leveren over verbetering van instrumenten en daarbij tevens oog heeft voor de door het Algemeen Bestuur uit te oefenen controlefunctie. Een en ander betekent dat de accountant een uitgewerkte visie heeft op het "wat" en "hoe" voor een modern waterschap en het toe te passen instrumentarium van het Algemeen Bestuur. De uitvoering van de adviesfunctie dient op eigen initiatief van de accountant plaats te vinden.

De advisering aan het Dagelijks Bestuur c.q. directie betreft het gevraagd en ongevraagd adviseren over alle activiteiten voor zover er een relatie aanwezig is met de taakuitoefening van de accountant. Dit betreft bijvoorbeeld de opzet en werking van de bedrijfsprocessen, de (verbijzonderde) interne controle, de doelmatigheid, automatisering en informatievoorziening, subsidiemogelijkheden, fiscale aangelegenheden, risico's en dergelijke.

Bij ontwikkelingen op gebieden van financieel beheer, administratieve organisatie en interne controle wordt van de accountant een kritische, actief meedenkende, adviserende en ondersteunende rol verwacht. De uitvoering van de adviesfunctie kan op eigen initiatief van de accountant geschieden.

Voorts dient de accountant signalen te geven over risico's die het waterschap mogelijk loopt, enerzijds gerelateerd aan de opgemaakte jaarrekening en anderzijds uit hoofde van (nieuwe) externe ontwikkelingen, die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van het waterschap. Een afzonderlijke opdrachtbevestiging voor de hierboven beschreven advisering wordt niet gegeven. De werkzaamheden passen binnen de uitvoering van de reguliere werkzaamheden en worden dan ook geacht te zijn begrepen in de vaste prijs voor de controlewerkzaamheden.

De accountant beschrijft in zijn visie op welke wijze hij in staat is gestalte te geven aan de hiervoor beschreven adviesfunctie aan het waterschap.

1.2.3. Het verstrekken van deelverklaringen

Het verstrekken van controleverklaringen bij (project)declaraties, jaaropgaven en andere verantwoordingen.

Van de inschrijver wordt gevraagd op aanvraag van het waterschap verklaringen en rapportages af te geven bij (project)declaraties. Deze verklaringen worden veelal ten behoeve van andere overheden (Europees, Rijk of provinciaal) en andere instanties afgegeven. Ook kan het voorkomen dat op verzoek van het waterschap jaaropgaven of andere verantwoording worden voorzien van een controleverklaring.

De uitvoering van deze werkzaamheden vindt plaats op regiebasis waarbij aan de inschrijver voorafgaand aan de uitvoering een gespecificeerde raming van de kosten (uren maal tarief per medewerker) wordt gevraagd.

1.2.4. Het verstrekken van adviezen

De accountant van het waterschap wordt in principe niet ingeschakeld voor adviesdiensten of het uitvoeren van onderzoeken. Alleen adviezen over het verbeteren van de organisatie die naar voren komen bij de uitvoering van controles worden van de accountant verwacht. Het kan echter voorkomen

dat op incidentele basis het waterschap de accountant zal vragen om bij voorbeeld fiscale adviezen. De uitvoering van deze werkzaamheden vindt plaats op regiebasis waarbij de inschrijver voorafgaand aan de uitvoering een raming van de kosten wordt gevraagd.